

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/26923,Druga-polsko-litewska-konferencja-naukowa-Opór-społeczeństwa-wobec-systemu-represji-w-Polsce-i-na-Litwie-w-latach-1944-1956-Wilno-6-7-listopada-2003>
03.03.2026, 00:15

Strona znajduje się w archiwum.

Druga polsko-litewska konferencja naukowa „Opór społeczeństwa wobec systemu represji w Polsce i na Litwie w latach 1944-1956” - Wilno, 6-7 listopada 2003

06.11.2003

W dniach 6-7 listopada 2003 r. w Wilnie odbyła się druga międzynarodowa konferencja polsko-litewska z serii „Stosunki polsko-litewskie 1939-1989”.

Zorganizowana ona została przez Centrum Badania Eksterminacji i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy (Lietuvos Gyventojų Genocido ir Rezistencijos Tyrimo Centras) oraz Instytut Pamięci Narodowej. Pokłosiem pierwszej konferencji, zorganizowanej we wrześniu ubiegłego roku w Warszawie, jest publikacja „Opór wobec systemów totalitarnych na Wileńszczyźnie w okresie II wojny światowej” przygotowana przez OBEP Gdańsk. Tematem przewodnim drugiego już spotkania w ramach pilotowanego przez IPN programu był opór społeczeństwa wobec systemu represji w Polsce i na Litwie w latach 1944-1956. W sesji wzięli udział historycy polscy i litewscy. Licznie przybyli też kombataneci ruchów niepodległościowych, zarówno Armii Krajowej jak i organizacji litewskich jak również przedstawiciele środowisk naukowych z Litwy.

Konferencje otworzyli z-ca Prezesa IPN Janusz Krupski, odcytując list Prezesa IPN prof. dr. hab. Leona Kieresa i dyrektor CBEiROML Dalia Kuodytė. Podczas konferencji wygłoszone zostały ciekawe referaty, które spotkały się z ożywioną reakcją publiczności.

• The Political and Ideological Features of the Polish Anticommunist Underground (Polityczne i ideowe oblicze podziemia antykomunistycznego w Polsce) - dr Rafał Wnuk (IPN Lublin)

• The Political and Ideological Features of the Lithuanian Armed Resistance (Lietuviškos ginkluotos rezistencijos politiniai ir ideologiniai bruožai - Polityczne i ideowe oblicze litewskiego ruchu oporu) - Dalia Kuodytė (LGGRTC)

• The Development and Methods of the Underground and the Armed Resistance (Skala i metody działań partyzanckich i konspiracyjnych) - Kazimierz Krajewski (IPN Warszawa)

• The Development and Methods of the Resistance (Paspriešinimo raida ir pasispriešinimo metodai - Skala i metody działań konspiracyjnych) - Doc. dr. Arvydas Anušauskas (LGGRTC, Vilnius)

universitetas)

•
The Structure and Methods of the Security Apparatus (the Anticommunist Underground in the Security Apparatus Activities) (Struktury aparatu bezpieczeństwa i główne kierunki jego działalności) – prof. Andrzej Paczkowski (ISP PAN Warszawa)

•
The Structures and Methods of the Soviet Terror (Sovietinio teroro vykdymo struktūros ir jų veiklos metodai – Struktury i metody sowieckiego aparatu bezpieczeństwa) – Juozas Starkauskas (LGGRTC)

•
The Forms of Cooperation between the Émigrés and the Underground in Poland (Emigracja wobec oporu i podziemia w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem form współpracy i kanałów łączności między emigracją a konspiracją i podziemiem w kraju) – dr. Wojciech Frazik (IPN Kraków)

•
NKVD against the Polish Underground – (NKVD prieš lenkų pogrindį – NKWD wobec podziemia polskiego) – Dr. Arūnas Bubnys (Lietuvos istorijos institutas)

•
The Cooperation of the Lithuanian and Polish Émigrés 1945–1990 (Kontakty i współpraca polskiej i litewskiej emigracji w latach 1945-1990) – dr hab. Krzysztof Tarka (UO Opole)

•
The Cooperation of the Lithuanian and Other Nations Émigrés 1945–1990 (Lietuvių išeivijos bendradarbiavimas su kitų tautų antikomunistine emigracija 1945-1990 m. – Współpraca litewskiej emigracji z emigracją innych narodów 1945–1990) – Dr. Juozas Banionis

•
The Persecutions of the Communist Regime against the Church (Represje władz komunistycznych wobec Kościoła) – dr Jan Żaryn (IPN Warszawa)

•
The Persecutions of the Communist Regime against the Church (Komunistinės valdžios represijos prieš Bažnyčią – Represje władz komunistycznych wobec Kościoła) – Dr. Arūnas Streikus

•
The Church and Anticommunist Underground (Kościół a podziemie antykomunistyczne) – Paweł Piotrowski (IPN Wrocław)

•
The Attitude of the Church towards the AntiSoviet Resistance (Bažnyčios požiūris į antisovietinį pasipriešinimą – Stosunek Kościoła do podziemia antysowieckiego) – Doktorantas Egidjus Jaseliūnas

Referaty te wskazały na liczne podobieństwa w formach oporu obu społeczeństw, ale ukazały

także rozbieżności, zarówno w korzeniach opozycji antykomunistycznej jak i systemie represji na obu terenach.

Podsumowaniem sesji była dyskusja panelowa - The Significance of the Epoch of the 40 and 50-ies for Poland and Lithuania (5-ojo ir 6-ojo dešimtmečių epochos reikšmė Lietuvai ir Lenkijai - Znaczenie epoki lat czterdziestych i pięćdziesiątych dla Polski i Litwy), w której udział wzięli: prof. Andrzej Paczkowski, dr Rafał Wnuk, doc. dr. Arvydas Anušauskas, dr Arūnas Streikus.

Uczestnicy konferencji podjęci zostali także na koktajlu przez Ambasadora RP Jerzego Bahra, który w ciepłych słowach podziękował przedstawicielom obu instytucji za trud podjętej współpracy i otwartość merytorycznej dyskusji, zbliżających obydwie narody wobec trudnej przeszłości. Delegacje IPN i ŚZŻAK złożyły także wieniec przy marmurowym grobie Matki Józefa Piłsudskiego na Rossie, w którym spoczywa serce Marszałka, i zapaliły znicze na grobach polskich żołnierzy, poległych w walkach o Wilno w latach 1919-1944.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Gdańsk

